

הלכות בבורים פרק ה

א. מצות עשה להפריש תרומה מן העיסה לכוהן, שנאמר "ראשית, ערסתכם חלה, תרימו תרומה" (במדבר טו, כ). וראשית זו, אין לה שעור מן התורה אפלו הפריש כשעורה, פטר את העיסה; והעושה כל עיסתו חלה, לא עשה כלום עד שישיר מקצת.

ב. ומדברי סופרים שמפרישין אחד מעשרים וארבעה מן העיסה, כדי שיהיה בה כדי מתנה לכוהן שנאמר "תתן-לו" (דברים יח, ד), תן לו דבר הראוי לתנו מתנה. והנחתום העושה למכר בשוק, מפריש אחד מארבעים ושמונה לפי שעיסתו מרבה, יש בשעור זה כדי מתנה.

ג. העושה עיסה למשתה בנו אף על פי שהיא מרבה מפריש אחד מעשרים וארבעה, שלא לחלק בעיסת בעל הבית. והנחתום שעשה עיסה קטנה מפריש אחד משמונה וארבעים, שלא לחלק בעיסת הנחתום.

ד. נטמאת העיסה, בשוגג או באנס מפריש אחד מארבעים ושמונה; ואם טמאה בזדון מפריש אחד מעשרים וארבעה, כדי שלא יהיה חוטא נשכר. וחלה טמאה לכוהן להסקה, בתרומה טמאה.

ה. אין חיבין בחלה מן התורה אלא בארץ בלבד, שנאמר "באכלכם מלחם הארץ" (במדבר טו, יט); ובזמן שכל ישראל שם, שנאמר "בבאכם" (במדבר טו, יח) ביאת כלכם, ולא ביאת מקצתכם. לפיכך חלה בזמן הזה, אפלו בימי עזרא, בארץ ישראל אינה אלא מדבריהם, כמו שבארנו בתרומה.

ו. פרות חוצה לארץ שנכנסו לארץ, חיבין בחלה; ופרות הארץ שיצאו לחוצה לארץ, פטורין: שנאמר "אשר אני מביא אתכם, שמה" (במדבר טו, יח) שמה אתם חיבין, בין על פרות הארץ בין על פרות חוצה לארץ.

ז. מפרישין חלה בחוצה לארץ מדברי סופרים, כדי שלא תשתפח תורת חלה מישראל. ואין מביאין חלת חוצה לארץ לארץ, כשם שאין מביאין תרומה ובבורים משם; ואם הביא מניח אותה עד ערב הפסח, ותשרף בתרומה.

ח. שלוש דינין לחלה, בשלוש ארצות: כל הארץ שהחזיקו בה עולי בבל עד כזיב מפרישין בה חלה אחת כשעור, והיא נאכלת לכוהנים.

ט. ושאר ארץ ישראל שהחזיקו בה עולי מצרים ולא החזיקו בה עולי בבל, שהיא מכזיב ועד אמנה מפרישין בה שתי חלות: האחת נשרפת, והאחת נאכלת. ומפני מה מפרישין בה שתי חלות: מפני שהחלה הראשונה טמאה שהרי לא נתקדשה אותה הארץ בימי עזרא, וקדשה ראשונה בטלה משגלו; והואיל והיא ארץ ישראל מפרישין בה חלה אחד מארבעים ושמונה, ושורפין אותה.

י. ומפרישין חלה שניה, ונותנין אותה לכוהן לאכלה כדי שלא יאמרו, תרומה טהורה נשרפת: שהרי נשרפה הראשונה, אף על פי שלא נטמאת טמאה ידועה לכל. וזו השניה, אין לה שעור; אלא כל הרוצה, מפריש מפני שהיא מדבריהם.

יא. וְכָל הָאָרֶץ שְׁמָאֲמָנָה וְלַחוּץ, בֵּין בְּסוּרֶיהָ בֵּין בְּשָׂאֵר
הָאֲרָצוֹת מִפְּרִישֵׁין שְׁתֵּי חִלּוֹת: אַחַת לְשִׁרְפָּה, כְּדִי שֶׁלֹּא יֵאמְרוּ
רְאִינוּ תְרוּמָה טְמֵאָה נֶאֱכַלְתָּ; וְאַחַת לְאַכִּילָה, כְּדִי שֶׁלֹּא תִשְׁתַּכַּח
תּוֹרַת חֲלָה מִיִּשְׂרָאֵל. וְהוּאִיל וְזוֹ וְזוֹ מְדַבְּרִיהֶם, מוֹטֵב לְרַבּוֹת
בְּנֶאֱכַלְתָּ; לְפִיכֶךְ שֶׁלְשִׁרְפָּה, אֵין לָהּ שְׁעוֹר אֵלָּא כָּל שֶׁהוּא,
וְשֶׁלֹּא־כִילָה, אֶחָד מֵאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה. וְזוֹ שֶׁלֹּא־כִילָה, מִתֶּרֶת
לְזָבִים וּלְזָבוֹת; וְאֵין צָרִיךְ לֹמַר לְשָׂאֵר טְמֵאִים.

יב. בְּזֶמֶן הַזֶּה שָׁאִין שֵׁם עֵיסָה טְהוֹרָה, מִפְּנֵי טְמֵאת הַמֶּת
מִפְּרִישֵׁין חֲלָה אַחַת בְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֶחָד מֵאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה,
וְשׁוֹרְפִין אוֹתָהּ, מִפְּנֵי שֶׁהִיא טְמֵאָה; וַיֵּשׁ לָהּ שֵׁם עֵיקָר מִן
הַתּוֹרָה. וּמִכְזִּיב עַד אֲמָנָה מִפְּרִישֵׁין שְׁנֵיהֶם לְכוּהֵן לְאַכִּילָה, וְאֵין
לָהּ שְׁעוֹר: כְּשֶׁהִיָּה הַדָּבָר מִקֶּדֶם.

יג. חֲלַת חוּצָה לְאֶרֶץ אֶף עַל פִּי שֶׁהִיא טְמֵאָה, הוּאִיל וְעֵיקָר
חִיּוּבָהּ מְדַבְּרִיהֶם אֵינָה אֲסוּרָה בְּאַכִּילָה, אֵלָּא עַל כּוּהֵן שֶׁטְמֵאָה
יוֹצֵאָה עָלָיו מִגּוּפוֹ: וְהֵם בְּעָלֵי קְרָאִין, וְזָבִים, וְזָבוֹת, וְנִדּוֹת,
וְיוֹלְדוֹת, וּמִצְרַעֲיִן. אֲבָל שָׂאֵר הַטְּמֵאִים בְּמִגַּע הַטְּמֵאוֹת, אֲפֹלוּ
טְמֵאֵי מֵת מִתֵּרִים לְאַכִּילָה.

יד. לְפִיכֶךְ אִם הָיָה שֵׁם כּוּהֵן קָטָן בְּחוּצָה לְאֶרֶץ, בֵּין בְּסוּרֶיהָ
בֵּין בְּשָׂאֵר אֲרָצוֹת, וְרָצָה לְהַפְרִישׁ חֲלָה אַחַת מִפְּרִישׁ אֶחָד
מֵאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה; וְהִיא נֶאֱכַלְתָּ לְקָטָן שֶׁעֲדִין לֹא רָאָה קָרִי, אוֹ
לְקִטְנָה שֶׁעֲדִין לֹא רָאתָ נִדָּה. וְאִינוּ צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ שְׁנֵיהֶם לְאַשׁ.

טו. וְכֵן אִם הָיָה שֵׁם כּוּהֵן גָּדוֹל שֶׁטָּבַל מִשְׁכַּבַּת זִרְעוֹ, אוֹ
מִזִּיבָתוֹ אֶף עַל פִּי שֶׁלֹּא הָעֵרִיב שְׁמֹשׁוֹ, וְאֶף עַל פִּי שֶׁהוּא טְמֵא
מֵת הָרִי זֶה מִתֵּר לְאַכֹּל הַחֲלָה הָרֵאשׁוֹנָה, וְאִינוּ צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ
שְׁנֵיהֶם בְּחוּצָה לְאֶרֶץ.

טז. כָּל הַמִּפְרִישׁ חֲלָה מִבֶּרֶךְ תַּחֲלָה, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ לְהַפְרִישׁ חֲלָה, בֵּין בְּאֶרֶץ, בֵּין בְּחוּצָה לְאֶרֶץ; כְּשֵׁם שֶׁהוּא
מִבֶּרֶךְ עַל הַטְּהוֹרָה, כֵּךְ הוּא מִבֶּרֶךְ עַל הַטְּמֵאָה. לְפִיכֶךְ אֵין
הָאִישׁ הָעֵרֵם מִפְּרִישׁ חֲלָה, שְׂאִינוּ יָכוֹל לְבָרֵךְ; אֲבָל הָאִשָּׁה
הָעֵרְמָה שִׁישְׁבָּה וְכָל פְּנִיָּה טוֹחוֹת בְּקִרְקַע, מְבָרַכַת וּמַפְרִשֶׁת
חֲלָה.

יז. הַנִּדָּה וְכִיוּצָא בָּהּ, מְבָרַכַת וּמַפְרִשֶׁת חֲלַת חוּצָה לְאֶרֶץ
שְׂאִינָה מְזַהֶרֶת עַל מַגָּעָה, אֵלָּא עַל אֲכִילָתָהּ. וְאִם הָיָה שֵׁם כּוּהֵן
קָטָן, אוֹ כּוּהֵן שֶׁטָּבַל, שֶׁהִיא מִתֶּרֶת לוֹ לְאַכִּילָה, כִּמּוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ
הָרִי זֶה מִתֵּר לְאַכִּילָה עִם הָזֵר עַל שִׁלְחָן אֶחָד: לְפִי שְׂאִינָה
מִדְּמַעַת, וְאֲפֹלוּ נִתְעַרְבָּה שׁוּוֹה בְּשׁוּוֹה. וְנוֹתְנִין אוֹתָהּ לְכוּהֵן
עִם הָאֶרֶץ, מִפְּנֵי שֶׁהִיא טְמֵאָה בְּאוֹרֵי אֶרֶץ הָעַמִּים. וְאֵין בָּהּ
מִשּׁוֹם כּוּהֵן הַמְּסִיעַ בְּמִתְנוּתָיו, שֶׁהוּא אֲסוּר. וְאִם רָצָה לְאַכֹּל
תַּחֲלָה, וְאַחֵר כֵּךְ יַפְרִישׁ הַחֲלָה בְּחוּצָה לְאֶרֶץ מִתֵּר, שְׂאִין עֵיקָרָהּ
אֵלָּא מְדַבְּרִיהֶם.

יח. הַחֲלָה נִקְרָאת תְרוּמָה. לְפִיכֶךְ אֵינָה נִטְלָת אֵלָּא מִן הַמִּקְלָף,
כְּתְרוּמָה; וְאֵינָה נִטְלָת מִן הַטְּהוֹר עַל הַטְּמֵא, לְכַתְּחֻלָּהּ. וְכָל
שְׂאֲמָרְנוּ בְּתְרוּמָה, לֹא יִתְרֵם וְאִם תִּרְם אֵינָה תְרוּמָה כֵּךְ בַּחֲלָה.
וְכָל שְׂאִינוּ אוֹכֵל תְרוּמָה, אֵינוּ אוֹכֵל חֲלָה; וְכָל הָאוֹכֵל תְרוּמָה,
אוֹכֵל חֲלָה. הַסּוּמָה וְהַשְּׁפוֹר, מִפְּרִישֵׁין חֲלָה לְכַתְּחֻלָּה שְׂאִין
בְּעֵיסָה רָע וְיָפָה, כְּדִי שֶׁיִּכְוְנוּ וַיַּפְרִישׁוּ מִן הַיָּפָה.

יט. [ו,א] הַלֹקֶחַ מִן הַנִּחְתָּוִם מִפְּרִישׁ מִן הַחֲמָה עַל הַצֹּנֶנֶת וּמִן
הַצֹּנֶנֶת עַל הַחֲמָה, אָפְלוּ מִדְּפוּסִין הֶרְבֵּה.